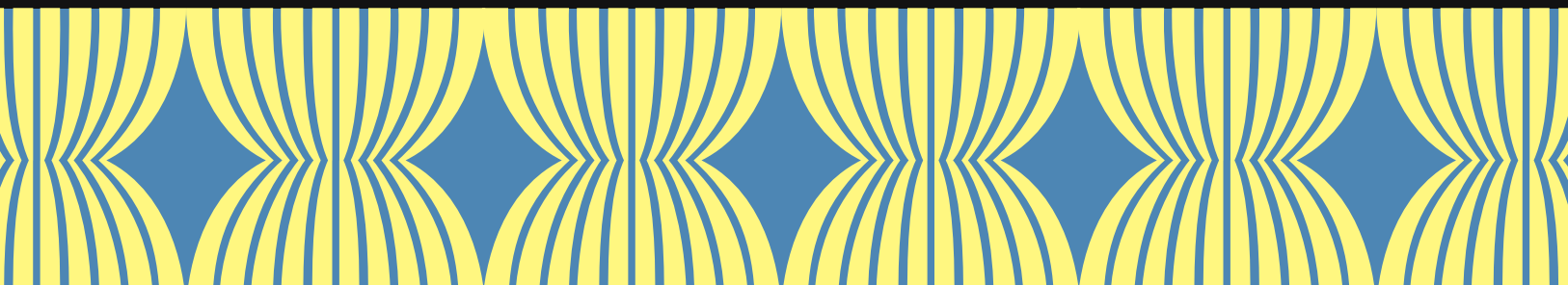

ការប្រើប្រាស់ថ្នាំជក់នៅក្នុងរដ្ឋមីនីសូតា
ការសិក្សាស្រាវជ្រាវអំពីចំនួន នៅក្នុងសហគមន៍ខ្មែរ ម៉ុង
លារនិងរៀតណាម។

សេចក្តីសង្ខេប

ខែតុលា ឆ្នាំ២០០៩

ថ្នាំជក់គឺជាដើមហេតុនាំមុខគេនៃការបាត់បង់ជីវិតដែលអាចបង្ការបាននៅក្នុងសហរដ្ឋអាមេរិក^{1,2} ហើយវាចោទជាគ្រោះថ្នាក់ដ៏ធំមួយដល់សុខភាពរបស់សហគមន៍អាស៊ីអាគ្នេយ៍នៃរដ្ឋមីនីសូតា^{3,4} ។ ក្រុមហ៊ុនធ្វើបារីបានរិះរកបង្កើតការផ្សាយពាណិជ្ជកម្មដែលមានបំណងជំរុញលើកទឹកចិត្តជនភៀសខ្លួននិងជនអន្តោប្រវេសពីសហគមន៍ ទាំងនោះឱ្យជក់បារី។

គ្រោងការរបស់អង្គការក្រុមនិងជាតិសាសន៍ចម្រុះ (DREGAN) សំដៅទៅលើការបន្ថយគ្រោះថ្នាក់នៃការប្រើប្រាស់ថ្នាំជក់នៅក្នុងសហគមន៍អាស៊ីអាគ្នេយ៍នៃរដ្ឋមីនីសូតា។ តាំងពីឆ្នាំ២០០២ អង្គការ DREGAN បានរួមសហការជាមួយសហគមន៍ទាំងនេះ ដែលមានអង្គការផ្សេងៗដូចជាសហពលអាស៊ីប៉ាស៊ីហ្វិកថ្នាំបារីក្នុងប្រទេសនិងលំនៅស្ថានសហគមន៍ជនភៀសខ្លួនអាស៊ីអាគ្នេយ៍និងអង្គការ Blue Cross and Blue Shield of Minnesota and ClearWay MinnesotaSM, ដែលបានផ្គត់ផ្គង់ថវិការដល់គ្រោងការនេះដែរ។

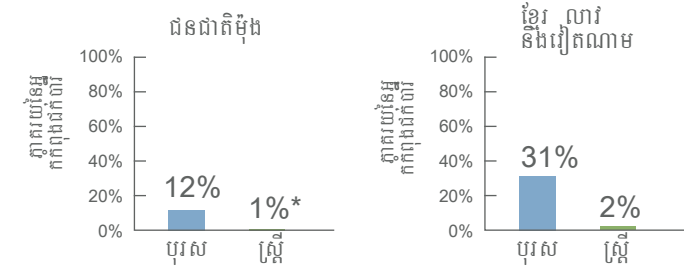
DREGAN បានរួមបញ្ចូលសមាសភាគពីរផ្នែកនៃការសិក្សាស្រាវជ្រាវ។ ការសិក្សាស្រាវជ្រាវអំពីគុណភាពមានរួមទាំងការសំភាសន៍ជាមួយអ្នកដឹកនាំសហគមន៍សាសន៍ ម៉ុង ខ្មែរ លាវ និងវៀតណាមចំនួន៦០នាក់(១៥នាក់ពីជនជាតិ នីមួយៗ) ដើម្បីឱ្យបានដឹង អំពីទំនាក់ទំនងរវាងវប្បធម៌និងការប្រើប្រាស់ថ្នាំជក់នៅក្នុងសហគមន៍ទាំងនេះ។ ការសិក្សាស្រាវជ្រាវនោះ បានផ្តល់ជាសំនួរ ការបង្កើតរៀបចំនិងការធ្វើវិភាគ សម្រាប់ការ សិក្សាស្រាវជ្រាវទីពីរ គឺការស្រង់ចំនួនមនុស្សនៅក្នុងសហគមន៍។ ការសិក្សាស្រាវជ្រាវនោះ បានផ្តល់ជាមូលដ្ឋានដើម្បីបង្កើតរៀបចំនិងការធ្វើវិភាគសម្រាប់ការសិក្សាស្រាវជ្រាវទីពីរ គឺការស្រង់ចំនួនមនុស្សនៅក្នុងសហគមន៍។ ពីខែមករាឆ្នាំ២០០៦ទៅដល់ខែមីនាឆ្នាំ២០០៧ ការធ្វើសំភាសន៍ជាពីរភាសាជាមួយជនជាតិម៉ុងខ្មែរ៥៦នាក់ ខ្មែរ៣៥៥នាក់ វៀតណាម៣៥៨នាក់និងលាវ៣៥២នាក់នៅក្នុងរដ្ឋមីនីសូតា^៥

ការស្រង់មតិសមាជិកក្នុងសហគមន៍របស់ DREGAN នេះ គឺជាលើកទីដំបូងគេបំផុតហើយមានភាពប្លែកពីគេដោយសារការសិក្សាស្រាវជ្រាវគុណភាព ការសិក្សាស្រាវជ្រាវក្នុងសហគមន៍ជាមូលដ្ឋានហើយនិងការស្ទង់ប្រមាណមើលច្រើនទិដ្ឋភាពនៃការប្រើប្រាស់ថ្នាំជក់។ សេចក្តីសង្ខេបនេះបង្ហាញនូវលិខិតសំខាន់ៗអំពីភាពទូទៅនៃការជក់បារី អាកប្បកិរិយានៃការប្រើប្រាស់ថ្នាំជក់ ការព្យាយាមចង់ឈប់ជក់បារី និងការហិតផ្សែងបារីនៅជិតអ្នកផ្សេងជក់។ ពីព្រោះថាសាសន៍ម៉ុងខ្មែរមានភាពខុសប្លែកពីសាសន៍ខ្មែរ លាវ និងវៀតណាមពីប្រវត្តិប្រើប្រាស់ ជក់និងវណ្ណៈសង្គមក្នុងប្រទេសដើមលិខិតសំខាន់របស់សាសន៍ម៉ុងខ្មែរនិងត្រូវបង្ហាញដោយឡែកពីលិខិតសំខាន់របស់សាសន៍បីទៀត ដែលគេមានទំនៀមទម្លាប់ស្រដៀងគ្នាក្នុងការប្រើប្រាស់ថ្នាំជក់។ ដើម្បីបង្កើតរូបភាពឱ្យមានតុល្យភាពមួយ របាយការណ៍នេះបង្ហាញនូវលិខិតសំខាន់នៃការសិក្សាដែលដាក់ជាប់នឹងផ្នែកសំខាន់ៗពីការសំភាសន៍ជាមួយសមាជិកក្នុងសហគមន៍នីមួយៗ។ ភាពខុសពីគ្នាខ្លះៗនៃការរកឃើញអាចបណ្តាលមកពីរបៀបសិក្សាស្រាវជ្រាវផ្សេងពីគ្នាទាំងពីរ និងភាពស្មុគស្មាញក្នុងការដំណើរការនៃការចូលតាមវប្បធម៌សហរដ្ឋអាមេរិក។ ក៏ប៉ុន្តែតាមធម្មតា ការសិក្សាស្រាវជ្រាវទាំងពីររបបនេះបង្ហាញនូវរូបភាពច្បាស់និងប្រាកដ១។

ភាពទូទៅនៃការជក់បារី

យោងតាមការស្រាវជ្រាវនៅក្នុងសហគមន៍ទាំងនេះ ៥%នៃជនជាតិម៉ុងពេញវ័យ និង១៥%នៃជនជាតិខ្មែរ លាវ និងវៀតណាមពេញវ័យ រួមបញ្ចូលគ្នានៅក្នុងរដ្ឋមីនីសូតា គឺជាអ្នកជក់បារី។ បុរសអាស៊ីអាគ្នេយ៍ក្នុងរដ្ឋមីនីសូតាជក់បារីច្រើនជាងស្ត្រី(រូបលេខ១)។ នៅក្នុងសហគមន៍ម៉ុង ១២%នៃបុរស ប៉ុន្តែមានតែ១%ប៉ុណ្ណោះនៃស្ត្រី ជាអ្នកជក់បារី។ ស្រៀងគ្នានេះដែរ ក្នុងចំណោមជនជាតិខ្មែរ លាវ និងវៀតណាម ភាពទូទៅគឺ បុរសជក់បារី(៣១%) ដែលស្ត្រីតែ១៥%លើសពីស្ត្រីដែលជក់បារី(២%)។

ខ្មែរ លាវ និងវៀតណាម

*ការប្រមាណនេះយោងតាមចំនួនកោសិកាតិចជាង៥។ សូមបកស្រាយដោយប្រយ័ត្នប្រយោជន៍។

ថែមពីសេចក្តីបារម្ភផង ចំណោមបុរសជក់បារីនេះ អ្នកដឹកនាំសហគមន៍អាស៊ីអាគ្នេយ៍បានបង្ហាញសេចក្តីបារម្ភផងដែរអំពីការកើនឡើងនូវការជក់បារីចំណោមស្ត្រីនិងយុវជនដោយសារតែការយកលំនាំតាមសង្គមនៅអាមេរិក។

“ការជក់បារីនៅប្រទេសខ្មែរគឺជាការធម្មតាទេចំពោះបុរសដែលជាមេ គ្រួសារ”
 ស្ត្រីជនជាតិលាវអាយុប្រមាណ២០ឆ្នាំ បានរស់នៅសហរដ្ឋអាមេរិក ១៤ឆ្នាំកន្លងមក។

“នៅក្នុងប្រទេសនេះនិងក្នុងរដ្ឋមីនីសូតា គឺដូចគ្នានឹងសង្គមទូទៅ ទាំងស្រីៗ ទាំងក្មេងៗ អ្នកណាក៏ជក់បារីដែរ។”
 ស្ត្រីជនជាតិម៉ុងអាយុប្រមាណ៣០ឆ្នាំ បានរស់នៅសហរដ្ឋអាមេរិក២០ឆ្នាំកន្លងមក។

ទំនៀមទម្លាប់នៃការប្រើប្រាស់ថ្នាំជក់នៅក្នុងប្រទេសដើម អាចមានឥទ្ធិពលទៅលើការចាប់ផ្តើមជក់បារីនៃជនជាតិអាស៊ីអាគ្នេយ៍ក្នុងសហរដ្ឋអាមេរិក។ ក្នុងការស្ទង់មតិសមាជិកសហគមន៍ ប្រហែលជា១ភាគបី (៣៦%)នៃអ្នកជក់បារីជនភៀសខ្លួនម៉ុងបានចាប់ផ្តើមជក់បារីមុនពេលមកដល់សហរដ្ឋអាមេរិក គឺជក់តាំងពីក្នុងប្រទេសដើមបូករួមជំងឺជនភៀសខ្លួន។ ផ្ទុយទៅវិញ បីភាគបួននៃអ្នកជក់បារីជនភៀសខ្លួននិងជនអន្តោប្រវេសខ្មែរ លាវនិងវៀតណាម បានចាប់ផ្តើមជក់បារីមុនពេលមកដល់សហរដ្ឋអាមេរិក។ អ្នកដឹកនាំសហគមន៍បានពន្យល់ប្រាប់អំពីភាពខុសគ្នាយ៉ាងច្រើនអំពីទំនាក់ទំនងរវាងវប្បធម៌និងការប្រើប្រាស់ថ្នាំជក់ក្នុងប្រទេសដើមរបស់គេនីមួយៗ។ ភាពខុសគ្នានេះហើយអាចផ្តល់ជាលទ្ធផលខុសគ្នានូវចំនួនអ្នកជក់បារីនៅក្នុងសហគមន៍នីមួយៗ។

“តាមទំនៀមទម្លាប់ក្នុងសហគមន៍ម៉ុង យើងប្រើថ្នាំជក់ជាផ្នែកមួយក្នុងពិធីអាពាហ៍ពិពាហ៍ ដើម្បីសម្តែងនូវសេចក្តីគោរព ប៉ុន្តែភាគច្រើន ជនជាតិម៉ុងមិនជក់បារីទេ។”
 បុរសជនជាតិម៉ុងអាយុប្រមាណ៦០ឆ្នាំ បានរស់នៅសហរដ្ឋអាមេរិក២០ឆ្នាំកន្លងមក។

“ការជក់បារីគឺជាការសាមញ្ញបំផុត វាការធម្មតាបំផុតសម្រាប់ជនជាតិវៀតណាម។”
 បុរសជនជាតិវៀតណាមអាយុប្រមាណ៣០ឆ្នាំ បានរស់នៅសហរដ្ឋអាមេរិក២០ឆ្នាំកន្លងមក។

អានុសាសន៍ផ្សេងៗសម្រាប់រំជានការណ

- ផ្សព្វផ្សាយកម្មវិធីបញ្ឈប់ការជក់បារីដល់បុរសអាស៊ីអាគ្នេយ៍ ប៉ុន្តែត្រូវដឹងអំពីសេចក្តីបារម្ភចំពោះការកើនឡើងនូវការប្រើប្រាស់ថ្នាំជក់ក្នុងចំណោមស្ត្រីផងដែរ ដោយសារតែពួកគេកាន់តែធ្វើតាមលំនាំសង្គមប្រទេសអាមេរិកកាន់តែច្រើនឡើងៗ។
- សាងសង់បន្តទៅលើភាពធម្មតានៃសង្គមប្រឆាំងនឹងការជក់បារីដែលខ្មែរ លាវនិងវៀតណាមធ្លាប់មានការពិសោធន៍ជាស្រេចមកហើយនៅក្នុងសហរដ្ឋអាមេរិក។

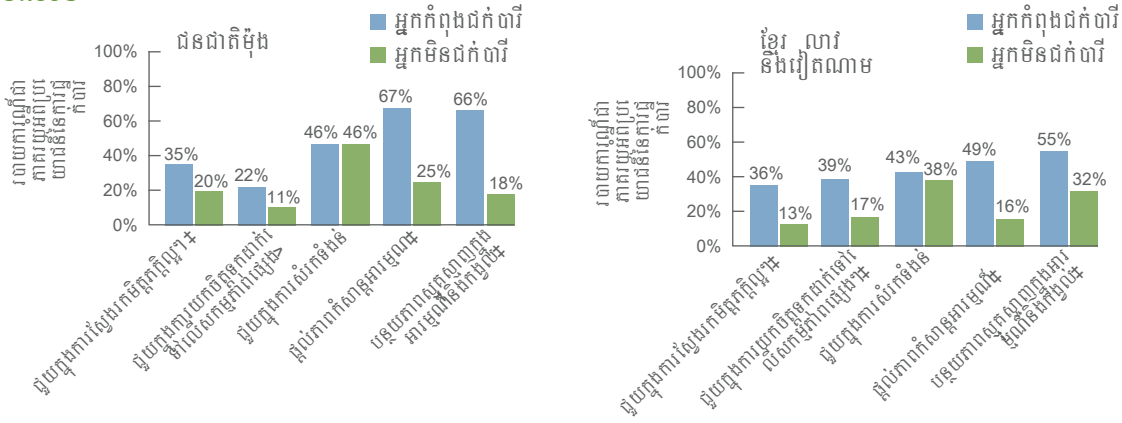
ការយល់ដឹងអំពីអាកប្បកិរិយាក្នុងការប្រើប្រាស់ថ្នាំជក់

នៅក្នុងការស្ទង់មតិសមាជិកសហគមន៍ ស្ទើរតែទាំងអស់នៃសាសន៍ម៉ុង(៩៩%)ហើយនិងសាសន៍ខ្មែរ លាវ និងវៀតណាមសរុប(៩៨%) បាននិយាយថាការជក់បារីធ្វើឲ្យកើតរោគមហារីកសួត។ តិចជា(៨៩%នៃសាសន៍ម៉ុងនិង៨៧%នៃសាសន៍ខ្មែរ លាវនិងវៀតណាមបាននិយាយថា ការជក់បារីបណ្តាលឲ្យកើតជំងឺបេះដូង)។ អ្នកជក់បារីសាសន៍ខ្មែរ លាវនិងវៀតណាមមិនសូវនិយាយអំពីការដឹងលំអិតទៅលើបញ្ហានេះច្រើនជាងអ្នកមិនជក់បារីទេ(រួមទាំងអ្នកធ្លាប់ជក់និងអ្នកមិនធ្លាប់ជក់សោះ)។ ថ្វីបើមានរបាយការណ៍អំពីការដឹងលំអិតនេះដោយ អ្នកដឹកនាំសហគមន៍បានសង្កត់បញ្ជាក់ថាមានការយល់ដឹងតិចតួចណាស់អំពីបញ្ហាសុខភាពជាច្រើនដែលទាក់ទងនឹងការជក់បារី ជាពិសេសក្នុងចំណោមអ្នកដែលមិនទាន់ចូលស៊ូបក្នុងសង្គមសហរដ្ឋអាមេរិកនៅឡើយ។

“ពួកសាសន៍វៀតណាមនៅសហរដ្ឋអាមេរិក គ្រាន់តែដឹងជាទូទៅប៉ុណ្ណោះអំពីបញ្ហាសុខភាពដែលបណ្តាលមកពីការជក់បារី ហើយដែលដឹងថាវាអាចធ្វើឲ្យកើតរោគមហារីក។ ប៉ុន្តែពួកគេមិនដឹងក្បោយជាងនេះទេ។”
 បុរសវៀតណាមអាយុប្រមាណ៥០ឆ្នាំ បានរស់នៅសហរដ្ឋអាមេរិក៨ឆ្នាំកន្លងមក

តិចជាងពាក់កណ្តាលនៃអ្នកមិនជក់បារីមកពីសហគមន៍ទាំងនេះមានការដឹងលំអិតពីផលប្រយោជន៍អ្វីមួយអំពីការជក់បារី ដែលមានរាយនៅក្នុងការស្ទង់មតិ(រូបលេខ២) ក៏ប៉ុន្តែ ច្រើនជាង២ភាគ៣(៦៧%)នៃអ្នកជក់បារីសាសន៍ម៉ុងនិងសឹងតែពាក់កណ្តាល(៤៩%)នៃសាសន៍ខ្មែរ លាវនិងវៀតណាមយល់ឃើញថាការជក់បារីផ្តល់ឲ្យនូវការកំសាន្តអម្បាល។ ស្រៀងគ្នានេះដែរ ២ភាគ៣នៃអ្នកជក់បារីសាសន៍ម៉ុងហើយនិងជាងពាក់កណ្តាល(៥៥%)នៃអ្នកជក់បារីសាសន៍ខ្មែរ លាវនិងវៀតណាមយល់ឃើញថា ការជក់បារីវាជួយធ្វើឲ្យបន្ធូរភាពតាមតឹងក្នុងចិត្តនិងកង្វល់ផ្សេងៗ។ អ្នកដឹកនាំសហគមន៍បានគាំទ្រដល់មតិនេះដែរ។

រូបលេខ២

± ភាពខុសគ្នាប្រើនរវាងអ្នកជក់បារីនិងអ្នកមិនជក់បារី។

កំណត់ចំណាំ: សមាជិកគណៈក្រុមប្រឹក្សាសហគមន៍បានមិនយល់ស្របគ្នាទៅលើគំនិតមួយដែលថាការចុះ ទំនំអាចមានតម្លៃលើទៅលើប្រជាជនដែលបានធ្វើការស្ទង់មតិទាំងនេះដែរឬទេ។

“ស្ទើរតែទាំងអស់នៃមិត្តភក្តិខ្ញុំដែលមិនជក់បារីសោះកាលនៅប្រទេសខ្មែរបានចាប់ផ្តើមជក់បារីនៅប្រទេសនេះដោយសារភាពតានតឹងក្នុងចិត្ត។”

បុរសសាសន៍ម៉ុងហាយប្រមាណ៦០ឆ្នាំ បានរស់នៅសហរដ្ឋអាមេរិក ២២ឆ្នាំកន្លងមក។

នៅពេលសួរថាបើ “ឱ្យតែអ្នកមានសុខភាពល្អ វាមិនជាបញ្ហាអ្វីទេនឹងជក់បារី ១១%នៃអ្នកចូលរួមស្ទង់មតិសាសន៍ម៉ុងបានយល់ស្រប ទោះបីជាប្រើវិធីជក់របៀបណាក៏ដោយ។ ១ភាគ៣នៃអ្នកចូលរួមស្ទង់មតិសាសន៍ខ្មែរ លាវនិងវៀតណាម ៦៣%នៃអ្នកជក់បារី បានយល់ស្រប។ អ្នកដឹកនាំសហគមន៍បានសង្កត់បញ្ជាក់នូវផលវិបាកអវិជ្ជមានទៅលើការយល់ឃើញនេះ។

“សាសន៍ខ្មែរចាំរហូតទាល់តែខ្លួនមានជំងឺ។ (ពួកគេមិនឈប់ជក់ទេ) រហូតទាល់តែគ្រូពេទ្យនិយាយថា “បើអ្នកមិនឈប់ជក់ទេ អ្នកនឹងស្លាប់ជាមិនខាន តើអ្នកយល់ទេ?”

បុរសសាសន៍ខ្មែរអាយុប្រមាណ៦០ឆ្នាំ បានរស់នៅសហរដ្ឋអាមេរិក២០ឆ្នាំកន្លងមក។

អានុសាសន៍ផ្សេងៗសម្រាប់វិធានការណ៍

- អប់រំអ្នកជក់បារីនិងអ្នកមិនជក់បារីអាស៊ីអាគ្នេយ៍អំពីបញ្ហាសុខភាពដោយសារការជក់បារីថែមទៀតលើមហារីមស្លុត មានរួមទាំងរោគបេះដូង ជាប់សរសៃឈាម បញ្ហាដល់ទារកក្នុងផ្ទៃពោះ និងជំងឺស្លុតវិជ្ជា។
- ផ្តល់យុទ្ធសាស្ត្រផ្សេងៗដើម្បីជួយអ្នកជក់បារីអាស៊ីអាគ្នេយ៍ ឱ្យរកផ្លូវផ្សេងដើម្បីបន្ថយភាពតានតឹងក្នុងចិត្តនិងកង្វល់ផ្សេងៗ។
- កែតម្រូវការគិតច្រឡំរបស់អ្នកជក់បារីអាស៊ីអាគ្នេយ៍ដោយពួកគេយល់ថាការជក់បារីមិនជាបញ្ហាអ្វីទេបើអ្នកជក់នោះមានសុខភាពល្អ។

ការបោះបង់ការជក់បារី

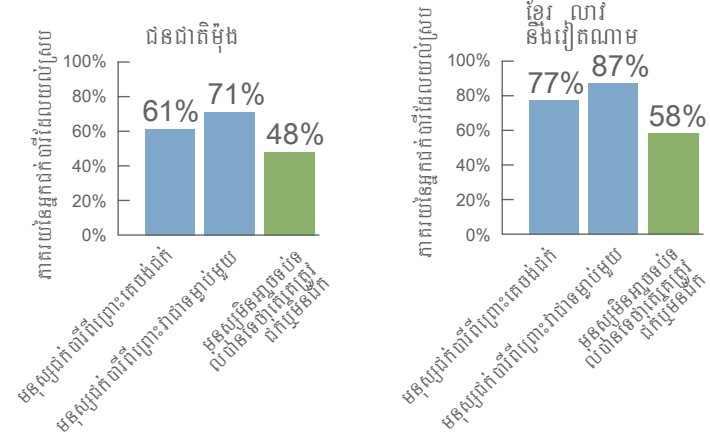
នៅក្នុងការស្ទង់មតិសមាជិកសហគមន៍ ៦៥%នៃអ្នកជក់បារីសាសន៍ម៉ុងបាន ឱ្យដឹងថាគេបានឈប់ជក់បារីលើសពី១ថ្ងៃទៅនៅក្នុងឆ្នាំមុននៃការស្ទង់មតិនេះ។ ៤០%នៃអ្នកជក់បារីសាសន៍ខ្មែរ លាវនិងវៀតណាមសរុបគ្នា បានឱ្យដឹងថាគេបានសាកល្បងឈប់ជក់បារី។

ភាគច្រើននៃអ្នកជក់បារីសាសន៍ម៉ុង (៩៥%)និងអ្នក ជក់បារីសាសន៍ខ្មែរ លាវនិងវៀតណាម (៨៤%) បានឱ្យដឹងថាគេជក់បារីតិចតួច ឬតិចជាង១៥ដើមក្នុងមួយថ្ងៃ។ ទោះជាយ៉ាងនេះក្តី ៦៤%នៃអ្នកជក់បារីសាសន៍ម៉ុងនិង៣៧%នៃអ្នកជក់បារីសាសន៍ខ្មែរ លាវនិងវៀតណាមបានឱ្យដឹងថា តាមធម្មតាគេជក់បារីលើកទី១ក្នុងអំឡុងពេល៣០នាទីបន្ទាប់ពីដើមពីដំណេក ដែលបញ្ជាក់ឱ្យឃើញនូវកំរិតខ្ពស់នៃការញៀន។

ជាជាងនឹងការភ្ជាប់ការជក់បារីទៅនឹងភាពញៀន អ្នកជក់បារីអាស៊ីអាគ្នេយ៍ភាគច្រើនយល់ស្របថាការជក់បារីគឺជាជំងឺសម្បូរបូនជាទំលាប់មួយ ហើយភាគតិចណាស់ដែលយល់ស្របថាអ្នកជក់បារីពុំអាចបំបាត់ទំលាប់និងទំលាប់នេះបានទេ (រូបលេខ៣)។

នៅក្នុងការធ្វើសំភាសន៍ អ្នកដឹកនាំសហគមន៍បានពណ៌នាថែមទៀតថាការយល់ឃើញយោងទៅតាមវប្បធម៌មួយទៅលើការញៀនគឺជាអបាយមុខ។

រូបលេខ៣

“បើអ្នកជក់បារីហើយអ្នកមិនចេះញៀន គ្មានអ្វីដែលធ្វើឱ្យអាមាសមុខទេ។ អ្វីដែលធ្វើឱ្យអាមាសមុខនោះគឺអ្នកជក់ដែលញៀន។”

បុរសខ្មែរអាយុប្រមាណ៦០ឆ្នាំ បានរស់នៅសហរដ្ឋអាមេរិក ៣០ឆ្នាំកន្លងមក។

ភាគច្រើនទាំងអ្នកជក់បារីសាសន៍ម៉ុង (៩៧%) និងអ្នកជក់បារីសាសន៍ខ្មែរ លាវនិងវៀតណាម (៨៦%) យល់ស្របយ៉ាងខ្លាំងថា “ផ្លូវតែមួយគត់ដែលអាចធ្វើឱ្យខ្ញុំឈប់ជក់បារីបានគឺតាមកម្លាំងឆន្ទៈរបស់ខ្ញុំ។”

អ្នកដឹកនាំសហគមន៍ បានធ្វើការយល់ស្របទាំងស្រុងទៅលើការយល់ឃើញនេះ។

“មានតែឆន្ទៈនៃការយល់ដឹងពីដោយខ្លួនឯង ទើបជោគជ័យ”

បុរសខ្មែរអាយុប្រមាណ៦០ឆ្នាំ បានរស់នៅសហរដ្ឋអាមេរិក ២៨ឆ្នាំកន្លងមក។

“សាសន៍ម៉ុងកាតច្រើនរក្សាភាពផ្ទាល់ខ្លួនរបស់គេ ដូច្នេះហើយ ពួកគេមិនចូលចិត្តស្វែងរកជំនួយពីអ្នកដទៃទេ។”

ស្ត្រីម៉ុងកាតអាយុមិនដឹង បានរស់នៅសហរដ្ឋអាមេរិក២៣ឆ្នាំកន្លងមក

ការយល់ឃើញដោយអវិជ្ជាមាតិកានៃការបញ្ជូននិងការបញ្ជូននូវសេចក្តីចាំបាច់ ដើម្បីប្រើកម្លាំងចិត្តបានបង្ហាញឲ្យឃើញថាអ្នកជំនាញពីអ្វីអាត្មេហ្នឹងស្រាប់តែមាន អារម្មណ៍ស្រួលទេក្នុងការទទួលបានការអប់រំកែទំលាប់និងការប្រើថ្នាំពេទ្យជួយឲ្យ ឈប់ជំងឺ។ ប៉ុន្តែអ្វីដែលគួរឲ្យភ្ញាក់ផ្អើលនោះគឺ មានតែប្រហែលជា១ភាគ បីនៃអ្នកជំងឺសាសន៍ម៉ុង(៣០%) និងអ្នកជំងឺសាសន៍ខ្មែរ លាវនិង វៀតណាម(៣៦%) បានឲ្យដឹងថា ពួកគេមានអារម្មណ៍មិនសូវស្រួលទេក្នុងការ ស្រុកជំនួយក្នុងការយល់ដឹងពីជំងឺ។ ទោះជាយ៉ាងនេះក្តី អ្នកដឹកនាំសហគមន៍ បានឲ្យដឹងនូវការស្នាក់ស្នើរចិត្តជាខ្លាំងក្នុងចំណោមអាស៊ីអាគ្នេយ៍ក្នុងការស្វែង រកជំនួយដោយសារការអាចធ្វើឲ្យអាសាមមុខ។

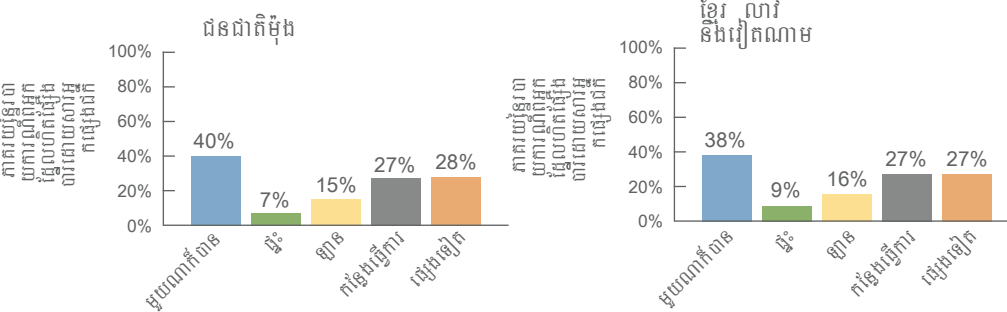
អានុសាសន៍ផ្សេងៗសម្រាប់វិធានការណ៍

- បង្កើតដោយសមរម្យនូវកម្មវិធីអប់រំនិងព័ត៌មានជាលាយលក្ខណ៍អក្សរ ពីការឲ្យឈប់ជំងឺ។ កម្មវិធីនិងព័ត៌មានទាំងនោះត្រូវមានក្នុងភាសា របស់ជនជាតិមកពីអាស៊ីអាគ្នេយ៍។
- ជួយកំចាត់ស្លាកស្នាមទុរយសនៃចិត្តវិទ្យាឬតម្លៃពលនៃជាតិញៀន នីកូទីន។
- ដាក់គម្រោងនៃកម្មវិធីឈប់ជំងឺជាវិធីមួយក្នុងការរៀនឈប់ជំងឺ ដោយខ្លួនឯង ដោយប្រើកម្លាំងចិត្ត។

ការបន្ថយនូវការហិតផ្សែង បារីរបស់អ្នកផ្សេងជំងឺ

នៅក្នុងការស្ទង់មតិពិសោធន៍សហគមន៍ តិចជាងពាក់កណ្តាល(៤០%នៃសាសន៍ម៉ុងនិង៣៨%នៃខ្មែរលាវនិងវៀតណាម)បានឲ្យដឹងថា ការហិតផ្សែងបារីដោយនៅ ជិតអ្នកជំងឺនៅក្នុងផ្ទះ ក្នុងគ្រួសារ នៅកន្លែងធ្វើការ ឬនៅទីកន្លែងខ្លះផ្សេងទៀតក្នុងកំឡុងពេល៧ថ្ងៃកន្លងមក(រូបលេខ៤)។¹⁷ នៅក្នុងសហគមន៍ទាំងពីរ មនុស្សពេញ វ័យអាយុពី១៨ទៅ២៤ឆ្នាំអាចនឹងទទួលបានការហិតផ្សែងបារីពីអ្នកផ្សេងជំងឺច្រើនជាងមនុស្សពេញវ័យចំណាស់។

រូបទី៤

កំណត់ចំណាំ: ១ ទិន្នន័យទាំងនេះបានប្រមូល មកមុនរដ្ឋមិនសូវបានចេញច្បាប់ថ្មីមួយអំពី ការហាមជំងឺនៅកន្លែងធ្វើការ ដែលមាន ឈ្មោះហៅថាច្បាប់ 'Freedom to Breathe' ។ ២ ការហិតផ្សែងបារីដោយអ្នក ផ្សេងជំងឺនៅកន្លែងធ្វើការត្រូវបានរាប់ហើយ យកមកធ្វើរបាយការណ៍ក្នុងចំណោមអ្នកចូលរួម ស្ទង់មតិដែលធ្វើការនៅខាងក្នុងអគារ។

ភាគច្រើន(៨៦%នៃសាសន៍ម៉ុង និង៩៣%នៃខ្មែរ លាវនិងវៀតណាម)បានឲ្យដឹងថាការជំងឺត្រូវបានហាមឃាត់គ្រប់ទីកន្លែងនៅក្នុងផ្ទះ។ ការហាមឃាត់មិនឲ្យជំងឺ បារីនៅក្នុងផ្ទះមានចំនួនស្មើគ្នានឹងផ្ទះដែលមានឬពុំមានកុមារក្រោមអាយុ១៨ឆ្នាំ។ អ្នកដឹកនាំសហគមន៍បានបញ្ជាក់ផងដែរអំពីការរកឃើញនេះនៅក្នុងពេលសំភាសន៍។

“ការជំងឺនិងការប្រើថ្នាំជំងឺមិនត្រឹមតែប៉ះពាល់ដល់អ្នកជំងឺប៉ុណ្ណោះទេ ប៉ុន្តែថែមទាំងប៉ះពាល់ដល់កុមារ ទារកក្នុងផ្ទះពោះ គឺវាប៉ះពាល់ដល់អ្នករាល់គ្នា នៅក្នុងគ្រួសារ។”

ស្ត្រីម៉ុងម្នាក់ មិនដឹងអាយុ ៗ១បានរស់នៅក្នុងសហរដ្ឋអាមេរិក២៣ឆ្នាំកន្លងមក។

ក៏ប៉ុន្តែ អ្នកដឹកនាំសហគមន៍ក៏បានបញ្ជាក់ដែរអំពីតម្លៃវប្បធម៌ខ្ពស់ដែលត្រូវឲ្យសមាជិកក្នុងគ្រួសារប្រព្រឹត្តដោយសុភាពហើយមិនត្រូវបណ្តាលឲ្យមានការអាក់អន់ចិត្ត។ ហេតុដូច្នេះ ជនជាតិអាស៊ីអាគ្នេយ៍អាចមានការអត់ធ្មត់ជាច្រើនដោយមិនចង់បំពានលើវិន័យនេះ ជាពិសេសក្នុងចំណោមអ្នកដែលខ្វះការយល់ដឹងអំពីផលវិបាករបស់ ការជំងឺបារី។

“ពួកគេគ្រាន់តែនិយាយថាមិនអីទេ(នឹងជំងឺបារី) ប៉ុន្តែតាមពិត ពួកគេមិនចង់ឲ្យអ្នកជំងឺបារីទេព្រោះគេមិនចូលចិត្តផ្សែងបារីទេ។”

បុរសខ្មែរម្នាក់អាយុប្រមាណ៥០ឆ្នាំ បានរស់នៅសហរដ្ឋអាមេរិក២១ឆ្នាំកន្លងមក។

អានុសាសន៍ផ្សេងៗសម្រាប់វិធានការណ៍

- អប់រំសមាជិកសហគមន៍អាស៊ីអាគ្នេយ៍អំពីបញ្ហាសុខភាពដែលបណ្តាល ពីការហិតផ្សែងបារីដែលអ្នកផ្សេងជំងឺ ហើយសង្កត់បញ្ជាក់ទៅលើសារៈ សំខាន់នៃការមិនជំងឺនៅក្នុងផ្ទះដើម្បីសុខភាពកុមារតូចៗ។
- មានការយល់ដឹងពីសារៈសំខាន់នៃតម្លៃវប្បធម៌ខ្ពស់ក្នុងសង្គមអាស៊ីអាគ្នេយ៍ទៅ លើការមិនបង្កើតឲ្យមានការអាក់អន់ចិត្តនៅពេលរៀបចំបង្កើតការផ្សព្វ ផ្សាយអំពីការការពារអ្នកដទៃពីការហិតផ្សែងបារីដែលអ្នកផ្សេងជំងឺ។

សេចក្តីពន្យល់និងឯកសារយោង។

1. Mokdad AH, Marks JS, Stroup DF, Gerberding JL. Actual causes of death in the United States, 2000. *JAMA* 2004;291:1238–45.
2. Centers for Disease Control and Prevention. State-specific smoking-attributable mortality and years of potential life lost — United States, 2000–2004. *MMWR* 2009;58:29–33.
3. Acevedo-Garcia D, Barbeau E, Bishop JA, Pan J, Emmons KM. Undoing an epidemiological paradox: The tobacco industry's targeting of U.S. immigrants. *Am J Public Health* 2004;94(12):2188–93.
4. Muggli ME, Pollay RW, Lew R, Joseph AM. Targeting of Asian Americans and Pacific Islanders by the tobacco industry: Results from the Minnesota Tobacco Document Depository. *Tobacco Control* 2002;11:201–9.
5. ដោយហេតុតែការប្រើប្រាស់អ្នកធ្វើសំភាសន៍ជាពីរភាសា ការស្ទង់មតិសមាជិកសហគមន៍នេះ បានធ្វើឡើងជាមួយក្រុមអាស៊ីអាគ្នេយ៍ដែលមិនទាន់ចូលជ្រៅជ្រះនៅឡើយក្នុងវប្បធម៌សង្គមអាមេរិកាំង ហើយនៅកាន់ទំនៀមទម្លាប់ក្នុងវប្បធម៌ប្រទេសដើមរបស់គេខ្លាំងនៅឡើយ បើប្រៀបធៀបនឹងការស្ទង់មតិក្នុងភាពជាទូទៅនៃនៅក្នុងសហគមន៍ទាំងនេះ។ អ្នកដែលនិយាយភាសាដើមអាចមានបទពិសោធន៍ក្នុងការប្រើប្រាស់ភាសាជំនុំសុំនឹងអ្នកដែល និយាយភាសាអង់គ្លេសដែលចូលជ្រៅជ្រះក្នុងវប្បធម៌សង្គមអាមេរិកាំងច្រើនជាង។
6. ភាពលំអៀងក្នុងសង្គមអាចធ្វើឱ្យមានតម្លៃទាបលើការស្ទង់មតិអំពីការប្រើប្រាស់ផ្ទុំជក់។ ដោយសារតែតម្លៃខ្ពស់នៃសុខដុមសង្គមនៅក្នុងវប្បធម៌អាស៊ីអាគ្នេយ៍ អ្នកចូលរួមក្នុងការស្ទង់មតិ នេះអាចឆ្លើយសំណួរណាដែលអាចនឹងធ្វើឱ្យអាសាសមុខ ជាមួយនឹងចម្លើយដែលពួកគេជឿថា ចម្លើយត្រឹមត្រូវ “គួរសម” ជាជាងចម្លើយដែលធ្វើឱ្យ “បាក់មុខមាត់” បើសិនជាគេឆ្លើយត្រង់។ ការលំអៀងនេះអាចនាំឱ្យមានរបាយការណ៍មិនពេញលេញស្តីពីការប្រើប្រាស់ផ្ទុំជក់ឬអាកប្បកិរិយាផ្សេងៗ ដែលទាក់ទងនឹងការប្រើប្រាស់ផ្ទុំជក់។
7. ការស្ទង់មតិសមាជិកសហគមន៍នេះបានធ្វើមុនច្បាប់រដ្ឋថ្មីដែលបានដាក់ប្រតិបត្តិកាលពីខែតុលាឆ្នាំ២០០៧ ដោយតម្រូវឱ្យមានអ្នកជក់បារីនៅក្នុងភោជនីយដ្ឋាន និងកន្លែងស៊ីជីកទាំងឡាយ។ ក៏ប៉ុន្តែនៅពេលដែលទិន្នន័យនេះបានប្រមូលមក ក្រុងមីនីសូតាមិនទាន់មានលិខិតសាងសង់ប្រាសាទសហគមន៍មួយចំនួនតូចទៀត មានបទបញ្ញត្តិដែលកំពុងអនុវត្តរួចទៅ ហើយដែលហាមឃាត់ការជក់បារីនៅទីសាធារណៈរួមទាំងកន្លែងស៊ីជីក ភោជនីយដ្ឋានផងដែរ។

គុណកថា:

Blue Cross and Blue Shield of Minnesota, ClearWay MinnesotaSM, Asian Pacific Tobacco-Free Coalition of Minnesota, Southeast Asian Refugee Community Home. *Tobacco Use in Minnesota: A Quantitative Survey of Cambodian, Hmong, Lao and Vietnamese Community Members*. October 2009.

This report is available in Cambodian, English, Hmong, Lao and Vietnamese.

You will find the Executive Summary and other DREGAN reports on preventionminnesota.com/site_searchresults.CFM?q=dregan.

អ្នកធ្វើវិភាគទានថែមទៀត:

University of Minnesota researchers joined the DREGAN team in 2004 to design and implement the quantitative survey of community members.

The Statewide Tobacco Education and Engagement Project (STEEP), another organization of Southeast Asian Minnesotans, reviewed several drafts of the report.